

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŃ SIRTQI SAWDA AYLANISI (2022- jil yanvar-oktyabr aylari ushin dáslepki maǵlıwmat)

Respublika ekonomikasın rawajlandırıw strategiyası diversifikaciyalanǵan hám básikege shıdamlı ekonomikanı jaratıwǵa, innovacion texnologiyalar hám bazardı basqarıwdıń jańa usıllarınan paydalanǵan halda milliy resurslardan maksimal dárejede paydalanıwǵa baǵdarlanǵan. Mámlekettiń sırtqı ekonomikalıq iskerligi, atap aytqanda sırtqı sawda tarawında ámelge asırılıp atırılǵan reformalardıń aqırǵı nátiyjesi xalıqtıń turmıs dárejesine óz tásirin ótkeredi.

2022- jıldıń yanvar-oktyabr ayları juwmaǵı menen respublikanıń sırtqı sawda aylanısı (tekstte SSA) 499,3 mln. AQSh dolların qurap, 2021- jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda 16,5 mln. AQSh dollarına yaǵnıy 96,8 % ke quradi.

SIRTQI SAWDA AYLANISI HÁM BALANSI (yanvar- oktyabr, mıń AQSh dollari)

	2021- jil	2022- jil	Ósıw pátleri, % te	Jámige salıstırǵanda, % te
Sırtqı sawda aylanısı	515826,3	499288,9	96,8 %	x
Eksport 	329023,9	302889,4	92,1 %	100,0
 tovarlar	326839,5	299200,8	91,5	98,8
 xızmetler	2184,5	3688,6	168,9	1,2
 altın	-	-	-	-
Import 	186802,3	196399,4	105,1 %	100,0
 tovarlar	177428,4	177447,9	100,0	90,4
 xızmetler	9373,9	18951,5	202,2	9,6
 Saldo	142221,6	106490,0	x	x

Maǵlıwmat ushin: Ózbekstan Respublikasınıń tovarlar sırtqı sawdası statistika kórsetkishlerin qalıplestiriwde, Sırtqı ekonomikalıq iskerlik Tovar nomenklaturası (keyingi orınlarda SEI TN) menen birgelikte, Birlesken Milletler Shólkeminiń Xalıqaralıq standartlasqan sawda klassifikatorı (keyingi orınlarda – XSSK) isletiledi. Bul óz náwbetinde analitikalıq maqsetlerde eksport hám import qılınatuǵın tovarlardı 10 úlken bólimge gruppalam ushin imkan beredi. Tovarlardı XSSK boyınsha kodlastırıw, SEI TN hám XSSK ortasında ótiw gıltleri járdeminde ámelge asırıladi.

SSAda eksport kólemi 302,9 mln. AQSh dollarına (7,9 % ke kemeydi) hám import kólemi 196,4 mln. AQSh dollarına (5,1 % ke kóbeydi) jetti. Sırtqı sawda aylanısı saldósı 106,5 mln. AQSh dollardı quradı.

**QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASI MENEN SIRTQI SAWDA AYLANISI
EN JOQARI ULESKE IYE BOLGAN MAMLEKETLER
(2022- jil yanvar-oktyabr, mln. AQSh dollari)**

Qaraqalpaqstan Respublikası, jáhannıń 49 dan artıq mámleketleri menen sawda baylanısların ámelge asırıp kelmekte. SSAnıń salmaqlı úlesi Türkiyada (16,8 %), Qıtay Xalıq Respublikasında (15,9 %), Latviyada (6,4 %), Rossiya Federaciyasında (8,6 %), Qazaqstanda (5,8 %), Koreya Respublikası (1,9 %) hám Awğanstanda (0,8 %) gúzetilgen.

úzliksiz islewin támiyinilew ushın respublikada zárúr resurslar bazası jaratılğan. Eksport quramında sezilerli ózgerislerge import tovarlarınıń ornın basatuǵın ónimler islep shıǵarıw hám sanaat óndirisin diversifikaciya qılıw nátiyjesinde erisildi.

Sunday-aq, qońsı mámleketler menen óz-ara baylanıslardı bekkemlew, mámleketlerdiń social-ekonomikalıq, sawda-sanaat hámde mádeniy salalardaǵı baylanısların rawajlandırıw boyınsha úlken isler ámelge asırılıp atırılǵanlıǵın kóriw múmkin.

SSA da sońǵı jıllarda úlken ózgerisler gúzetilip atır. Mısal ushın, sońǵı úsh jılda SSA da Qırǵızıstan, Awǵanıstan hám Tájikistan menen sırtqı sawda aylanısınıń óskenligi gúzetilmekte. Basqa mámleketler (qońsı mámleketlerden tisqari) menen bolsa, SSA da eń joqarı úlesi Qıtay Xalıq Respublikası, Rossiya Federaciyası, Túrkiya hám Latviya mámleketleri úlesine tuwra kelgen.

UNAMLÍ SÍRTQÍ SAWDA BALANSÍ GÚZETILGEN TÓRT MÁMLEKET
(yanvar- oktyabr, mln AQSh dollari)

Sırtqı ekonomikalıq iskerligi boyınsha 20 iri sherik-mámleketler arasınan 12 mámlekette unamlı sırtqı sawda balansı gúzetilgen, sonnan, Túrkiya (90,5 mln. AQSh dollari), Qıtay Xalıq Respublikası (146,9 mln. AQSh dollari), Rossiya (88,4 mln. AQSh dollari) hám Latviya (32,9 mln. AQSh dollari) usılar qatarınan. Qalǵan 6 mámleket penen passiv sırtqı sawda balansı saqlanıp qalmaqta.

QARAQALPAQSTAN RESPUBLİKASINIŃ IRI SHERIK
MÁMLEKETLER MENEN SÍRTQÍ SAWDA AYLANISI DINAMİKASI
(yanvar- oktyabr, miń. AQSh dollari)

Mámleketler	2020- jil	2021- jil	2022- jil
Túrkiya	53826,8	85445,9	90490,2
Eksport	51523,2	73260,1	83762,6
Import	2303,6	12185,8	6727,6
Saldo	49219,6	61074,3	77035
Qıtay Xalıq Respublikası	123019,3	122423	146939,2
Eksport	92253,3	90773,7	79219,7
Import	30766	31649,3	67719,5
Saldo	61487,3	59124,4	11500,2
Rossiya Federaciyası	87129,1	95964	88409,2
Eksport	54693,3	61763,2	42766,3
Import	32435,8	34200,8	45642,9
Saldo	22257,5	27562,4	-2876,6
Latviya	22029,3	26357,9	32934,7
Eksport	17758,4	23628,3	31997,5
Import	4270,9	2729,6	937,2
Saldo	13487,5	20898,7	31060,3
Qazaqstan	43529,9	49862,7	45950,1
Eksport	29582,1	31777,5	28849,7
Import	13947,8	18085,2	17100,4
Saldo	15634,3	13692,3	11749,3
Koreya Respublikası	28635,1	25668,5	31863,7
Eksport	6112,9	4674,4	9392,7
Import	22522,2	20994,1	22471
Saldo	-16409,3	-16319,7	-13078,3

QARAQALPAQSTAN RESPUBLİKASI STATISTIKA BASQARMASI

Mámleketler	2020- jil	2021- jil	2022- jil
Soedinennoe Korolevstvo	1442,3	4233,3	6776,1
Eksport		3387,8	4027,8
Import	1442,3	845,5	2748,3
Saldo	-1442,3	2542,3	1279,5
Awғанstan	2959,7	3755,0	3848,6
Eksport	2959,7	3755,0	3848,6
Import			
Saldo	2959,7	3755,0	3848,6
Gruziya	1230,0	1233,3	2745,2
Eksport	1192,5	1233,3	2666,4
Import	37,5		78,8
Saldo	1155,0	1233,3	2587,6
Qırǵız Respublikası	3903,8	7813,6	5505,7
Eksport	2123,2	3889,9	2507,2
Import	1780,6	3923,7	2998,5
Saldo	342,6	-33,8	-491,3
Tájkistan	5257,1	2358,1	2278,7
Eksport	5257,1	2358,1	2258,7
Import			20,0
Saldo	5257,1	2358,1	2238,7
Ukraina	7511,8	12793,4	1935,0
Eksport	6672,2	12005,8	1796,1
Import	839,6	787,6	138,9
Saldo	5832,6	11218,2	1657,2
Litva	657,5	3927,7	4473,5
Eksport	0,1	2163,7	1542,4
Import	657,4	1764,0	2931,1

QARAQALPAQSTAN RESPUBLİKASI STATISTIKA BASQARMASI

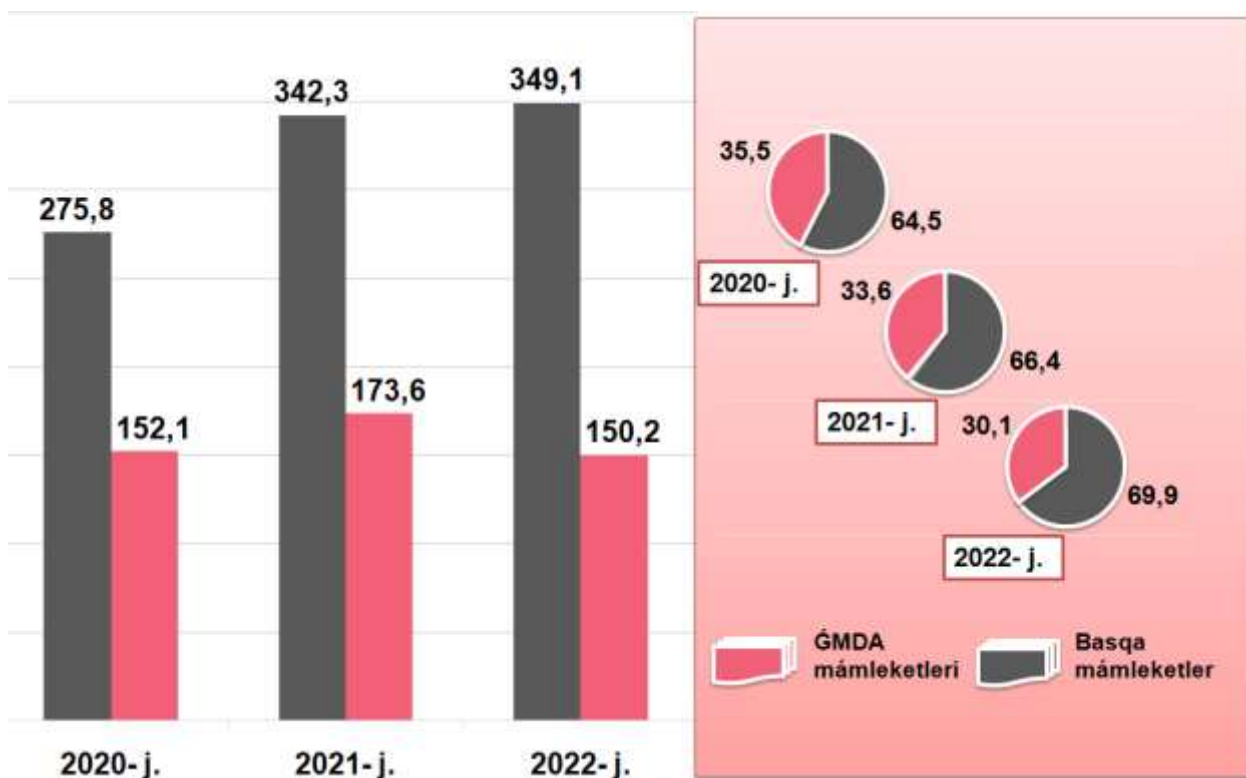
Mámleketler	2020- jil	2021- jil	2022- jil
Saldo	-657,3	399,7	-1388,7
Franciya	584,8	2584,8	1804,9
Eksport	339,1	1658,6	1391,3
Import	245,7	926,2	413,6
Saldo	93,4	732,4	977,7
Túrkménstan	3131,2	3590,3	2055,1
Eksport	578,9	800,2	1063,4
Import	2552,3	2790,1	991,7
Saldo	-1973,4	-1989,9	71,7
Ázerbayjan	173,1	484,6	697,0
Eksport	106,2	484,6	697,0
Import	66,9		
Saldo	39,3	484,6	697,0
Portugaliya	0,0	98,1	665,1
Eksport		98,1	665,1
Import			
Saldo	0,0	98,1	665,1
Kanada	2,8	296,7	649,3
Eksport	0,0		612,0
Import	2,8	296,7	37,3
Saldo	-2,8	-296,7	574,7
Basqa mámleket	1676,5	226,4	609,3
Eksport	1676,5	226,4	609,3
Import			
Saldo	1676,5	226,4	609,3
Iran	2412,7	5942,0	1523,0
Eksport	40,3	2414,6	576,1
Import	2372,4	3527,4	946,9
Saldo	-2332,1	-1112,8	-370,8

Qaraqalpaqstan Respublikasınıń sırtqı sawda aylanısınıń úshten bir bólegi ĞMDA mámleketlerine tuwra keledi hám bul kórsetkish sońğı jıllarda biraz ózgerdi.

Respublikamızda sırtqı sawdanı qollap-quwatlaw hámde ĞMDA mámleketleri menen usı saladağı sheriklikti jánede bekkemlew boyınsha alıp barılıp atırılğan is-ilájlarǵa qaramay, 2022-jıldıń yanvar-oktyabr aylarında, sırtqı sawda aylanısında ĞMDA mámleketleriniń úlesi 30,1 % ti qurap, 2021- jılǵa salıstırǵanda sırtqı sawda aylanısındaǵı úlesi 13,5 % ke kemeygen.

**QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŃ SIRTQI SAWDA AYLANISINDA
ĞMDA MAMLEKETLERI HÁM BASQA MAMLEKETLERDIN KOLEMLERI
DINAMIKASI**
(yanvar-oktyabr, mln. AQSh dollari, úlesi, % te)

Basqa sırt el mámleketleriniń SSA sı 2022- jıldıń yanvar-oktyabr aylarında 2021- jıldıń usı dáwirine salıstırǵanda 2,0 % ke kóbeydi hám jámi SSA daǵı úlesi 69,9 % ti quradı.

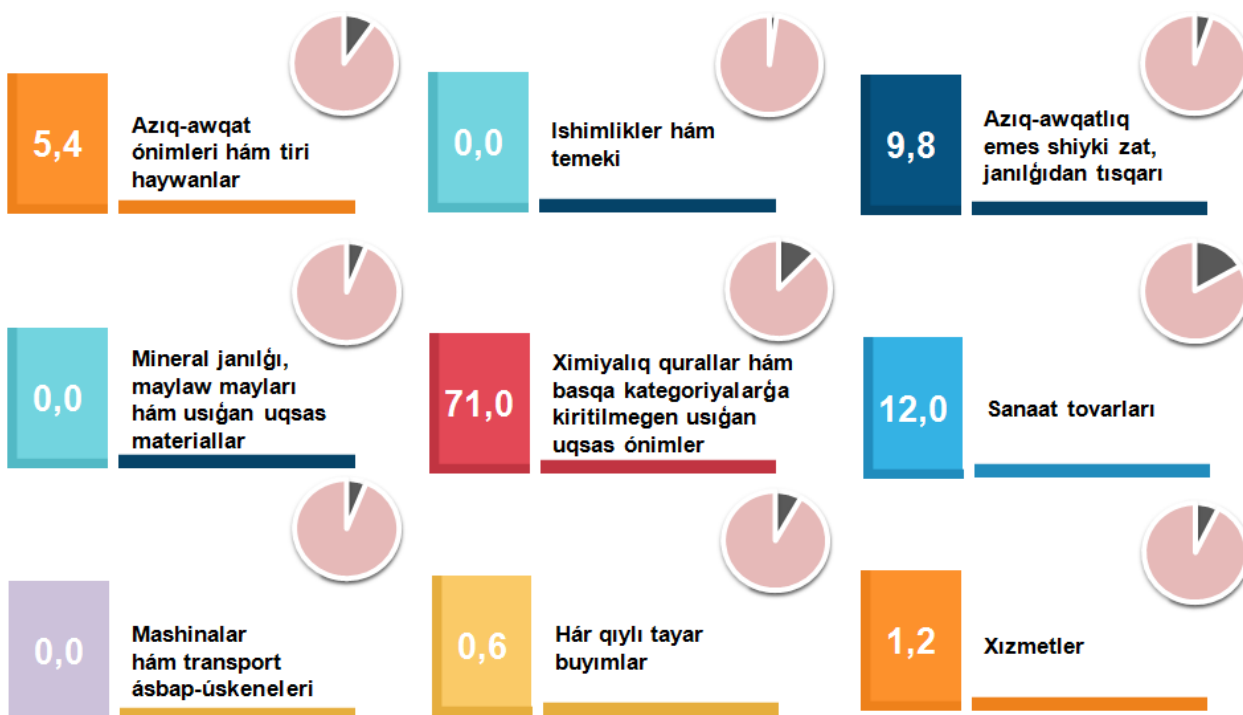
QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINI EKSPORTI (2021- jil yanvar-oktyabr)

Usı jıldıń yanvar-oktyabr aylarında mámlekettiń eksportyorları sanı 151 di qurap, olar tárepinen 302,9 mln. AQSh dolları (qımbat bahalı metallar eksportınan tısqarı) kólemindegi (2021- jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda 92,1 % ke tuwra keldi) tovar hám xızmetler eksport qılınıwı támiyinlendi.

Eksport quramında tovarlar úlesi 98,0 % ti qurap, olar tiykarınan ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler (71,0 %), sanaat tovarları (12,0 %), azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı (9,8 %), azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar (5,4 %) úlesine tuwra kelmekte.

XSSK BOYINSHA EKSPORT QURAMI (2022- jil yanvar-oktyabr, úlesi, % te)

**ĞMDA HÁM BASQA MÁMLEKETLERGE EKSPORT QURAMI
(2022- jil yanvar-oktyabr)**

XSSK quramı	Jámi			ĞMDA mámleketleri			Basqa mámleketler		
	miń AQSh dolları	ótken jılǵa salıstırǵanda, % te	ulıwma kólemge salıstırǵanda, % te	miń AQSh dolları	ótken jılǵa salıstırǵanda, % te	ulıwma kólemge salıstırǵanda, % te	miń AQSh dolları	ótken jılǵa salıstırǵanda, % te	ulıwma kólemge salıstırǵanda, % te
Jámi eksport	302 889,4	92,0	100,0	80 042,1	70,7	100,0	222 847,3	103,2	100,0
sonıń ishinde:									
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar	16 220,1	99,0	5,4	6 115,1	93,2	7,6	10 105,0	101,7	4,5
Ishimlikler hám temeki	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0		-	-
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı	29 695,0	64,5	9,8	1 021,3	25,8	1,3	28 673,7	88,8	12,9
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0		0,0	0,0
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar	-	-	-		-	-		-	-
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler	215 195,2	97,0	71,0	58 826,8	42,5	73,5	156 368,5	105,3	70,2
Tiykarınan material túrine qarap klassifikaciyalanǵan sanaat tovarları	36 211,5	89,1	12,0	11 069,1	97,0	13,8	25 142,4	104,0	11,3
Mashinalar hám transport ásbap-úskenederi	23,7	40,5	0,0	23,7	-	-		-	-
Hár qıylı tayar buyımlar	1 855,3	274,1	0,6	1 855,3	1 078,7	2,3		0,0	0,0
Xızmetler	3 688,6	176,2	1,2	1 130,9	41,1	1,4	2 557,7	809,4	1,1

ĞMDA mámleketleri hám basqa mámleketlerge eksporttıń baǵdarı boyınsha parqlanıwlar barlıǵı gúzetilmekte. Sonnan, ĞMDA mámleketlerine eksporttıń tiykarǵı bólimi ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler úlesine tuwra kelmekte, eksport kólemi boyınsha keyingi orınlarda sanaat tovarları, azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar hámde azıq-awqatlıq emes shiyki zatqa (janılıǵıdan tısqarı) tuwra kelmekte.

2022- jıldıń yanvar-oktyabr aylarında eksport qılınǵan tovarlar hám xızmetler quramınıń analizi sonı kórsetpekte, tovarlar hám xızmetler quramında sezilerli ózgerisler bolmadı, biraq sonı aytıw kerek, 2021- jıldıń yanvar-oktyabrǵa salıstırǵanda, azıq-awqatlıq emes shiyki zat (janılıǵıdan tısqarı), sanaat tovarları hámde xızmetlerden tısqarı barlıq tovar gruppalarında ósim gúzetildi.

**EKSPORT QURAMI DINAMIKASI
(yanvar- oktyabr % te)**

XSSK quramı	2020- jil	2021- jil	2022- jil
Jámi	100,0	100,0	100,0
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar	5,5	5,0	5,4
Ishimlikler hám temeki	0,0	0,0	0,0
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı	12,6	14,0	9,8
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar	0,4	0,4	0,0
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar	0,5	0,0	-
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler	68,5	67,4	71,0
Tiykarınan material túrine qarap klassifikaciyalanǵan sanaat tovarları	10,9	12,4	12,0
Mashinalar hám transport ásbap-úskenederi	0,0	0,0	0,0
Hár qıylı tayar buyımlar	0,6	0,2	0,6
Xızmetler	1,0	0,6	1,2

**XSSK BÓLIMI BOYINSHA AYÍRÍM ÓNIMLER
EKSPORTINIŇ QURAMI
(2022- jil yanvar-oktyabr)**

XSSK bólimi atı	Mıń AQSh dolları	2020-jıldıń sáykes dawirine salıstırǵanda, % te
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar		
Palız hám miyweler	12 346,7	97,4
Dánli eginler hám olardan tayarlanǵan ónimler	3 756,4	107,6
Kofe, shay, kakao, dámbegishler hám olardan tayarlanǵan ónimler	5,1	3,2
Sheker, shekerden tayarlanǵan ónimler hám bal	37,2	73,8
Hár qıylı azıq-awqat ónimleri hám preparatlar	60,8	50,7 b
Sút ónimleri hám qus máyekleri	14,0	560,0
Ishimlikler hám temeki		
Ishimlikler		
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı		
Haywanlar hám ósimliklerden kelip shıqqan shiyki zat materialları	21 433,2	68,1
Toqımashılıq talaları hám olardıń shıǵındıları	1 647,6	11,8
May alınatuǵın tuqımlar hám miyweler	106,3	126,1
Tóginler ushın shiyki zat hám mineral shiyki zat (kómir, neft hám qımbat bahalı taslardan tısqarı)	6 507,9	12,6 b
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar		
Neft hám neft ónimleri hám usıǵan uqsas materiallar		
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar		
Ósimlik mayları (qam, tazalanǵan yaki frakciyalanǵan)	-	-
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler		
Organikalıq emes ximiyalıq zatlar	267,8	312,8
Birlemshi formadaǵı plastmassalar	214 781,1	96,9
Efir mayları, rezinoidlar hám parfumeriyalıq zatlar; xájetxana preparatları, polirovkalaw hám juwıw quralları	125,9	69,3
Basqa jerde klassifikaciyanbaǵan ximiyalıq materiallar hám ónimler		

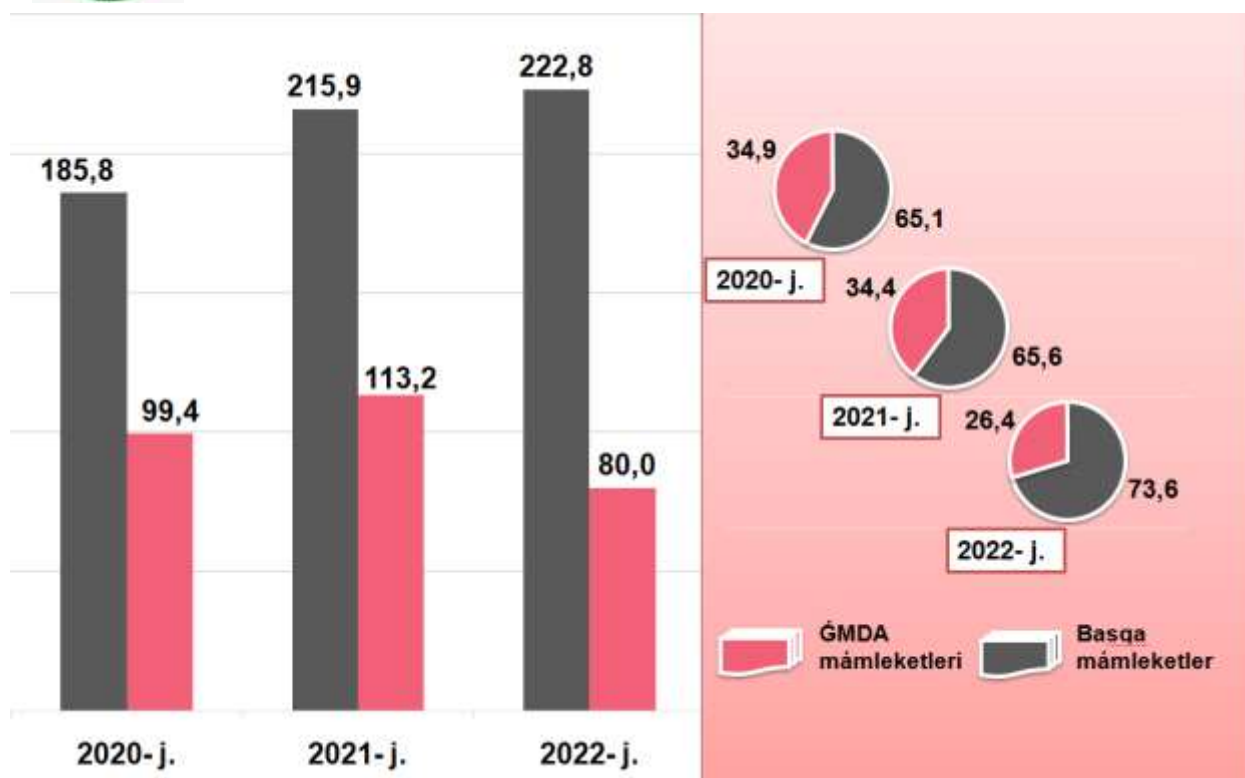

Boyaytuǵın hám terini iyleytuǵın zatlar hám boyawlar	0,1	1,6
Birlemshi bolmaǵan formadaǵı plastmassalar	20,4	51,0 b
Sanaat tovarları		
Toqımashılıq iyirilgen jibi, gezlemeler, tayar buyımlar hám usıǵan uqsas ónimler	27 314,7	75,9
Probka hám terekten tayarlanǵan buyımlar (mebelden tisqari)	22,6	91,9
Shoyın hám polat	206,4	-
Ruda bolmaǵan qazılmalardan tayarlanǵan ónimler		
Metallardan tayarlanǵan buyımlar	32,0	92,8
Basqa tártiptegi metall bolmaǵan minerallardan alınǵan ónimler	8 636,4	188,4
Mashinalar hám transport ásbap-úskenerleri		
Avtomobiller		
Elektr mashinaları, apparatlar, ásbaplar hám olardıń elektr bólekleri		
Sanaat ushın arnawlı bolmaǵan mashinalar hám olardıń detalları	10,3	12,9 b
Elektr baylanısı, dawıstı jazıw hám esittiriw apparaturaları hám úskenerleri		
Energiya generatorı mashinaları hám ásbap-úskenerler	1,0	30,3
Arnawlı bo'limler ushın arnawlı mólsherlangen mashinalar	12,5	103,3
Hár qıylı tayar buyımlar		
Hár qıylı tayar buyımlar	72,0	86,7
Arnawlı, ilimiy hám qadaǵalaw ásbapları hám apparatları	876,7	194,8
Kiyim-kenshekler hám kiyim-kenshek buyımları	899,0	64,2 b
Mebel hám olardıń buyımları, kórpe-tósekler, matraslar, kópshikler soǵan uqsas mebeller	7,2	
Поebзал	0,3	
Xızmetler		
Finanslıq xızmetler	865,3	160,0
Transport xızmetleri	709,6	55,0
Saparlar (turizm)	178,9	50,7
Basqa is boyınsha xızmetler	-	-
Qurılıs xızmetleri	1 934,7	-

Soñğı úsh jilda ĞMDA mámleketlerine eksport kólemi kemeydi hám olardıń jámi eksporttağı úlesi 2020- jıldıń yanvar-oktyabrdağı 34,9 % ten 2022- jıldıń yanvar-oktyabr aylarına 26,4 % ke kemeydi. Mas ráwishte basqa mámleketlerdiń jámi eksporttağı úlesi 73,6 % ti quradı.

**ĞMDA HÁM BASQA MÁMLEKETLERGE TOVAR
HÁM XÍZMETLER EKSPORTI KÓLEMLERI DINAMIKASI**
(yanvar-oktyabr, mln. AQSh dollari, úlesi, % te)

2022- jıldıń yanvar-oktyabr ayları juwmağında tovar hám xızmetler eksportı boyınsha tiykarǵı sherik mámleketler quramında Túrkiya (27,7 %), Qıtay Xalıq Respublikası (eksport ulıwma kóleminiń 26,2 % i), Rossiya Federaciyası (14,1 %), Latviya (10,6 %), Qazaqstan (9,5 %), Koreya Respublikası (3,1 %), hám Awǵanistan (1,3 %) mámleketleri saqlanıp qalmaқта hámde olardıń jámi eksporttağı úlesi 92,5 procentti quramaқта.

RESPUBLIKA EKSPORTINDA TIYKARGI
SHERIK MAMLEKETLERDIN ULESİ
(2022- jil yanvar-oktyabr, % te)

2022- jıldıń yanvar-oktyabr aylarında, ótken jıldıǵı tovarlar hám xızmetler eksportı boyınsha tiykargı sherik mámleketlerden jetekshi bolǵan Qıtay Xalıq Respublikası ekinshi orınǵa túsiwi esabınan, Türkiya eksporttaǵı úlesi boyınsha jetekshilikti aldı.

Usı jıldıń yanvar-oktyabr aylarında sherik mámleketlerdiń tovarlar hám xızmetler eksportı boyınsha geografıyası 2021- jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda 49 mámleketten 54 mámleketti quradi.

**QARAQALPAQSTAN RESPUBLİKASINIŇ TIYKARGI SHERIK MAMLEKETLERGE AMELGE ASIRGAN EKSPORTI KOLEMI HAM OSIM PATLERI
(yanvar-oktyabr)**

Mámleket ati	Mıń AQSH dollari		Ósim pátleri, % te		Orni	
	2021- j.	2022- j.	2021- j.	2022- j.	2021- j.	2022- j.
Túrkiya	73260,1	83762,6	142,2	114,3	2	1
Qıtay Xalıq Respublikası	90773,7	79219,7	98,4	87,3	1	2
Rossiya	61763,2	42766,3	112,9	69,2	3	3
Latviya	23628,3	31997,5	133,1	135,4	5	4
Qazaqstan	31777,5	28849,7	107,4	90,8	4	5
Koreya Respublikası	4674,4	9392,7	76,5	200,9	7	6
Soedinennoe Korolevstvo	3387,8	4027,8	-	118,9	10	7
Awғанstan	3755,0	3848,6	126,9	102,5	9	8
Gruziya	1233,3	2666,4	103,4	216,2	17	9
Qirg'iz Respublikasi	3889,9	2507,2	183,2	64,5	8	10
Tajikistan	2358,1	2258,7	44,9	95,8	13	11
Ukraina	12005,8	1796,1	179,9	15,0	6	12
Litva	2163,7	1542,4	2226953,5	71,3	14	13
Fransiya	1658,6	1391,3	489,2	83,9	15	14
Turkmenstan	800,2	1063,4	138,2	132,9	18	15
Ázerbayjan	484,6	697,0	456,2	143,8	21	16
Portugaliya	98,1	665,1	-	678,2	38	18
Kanada	-	612,0	-	-	-	19

Usı mámleketlerge eksport qılınıp atırılğan tovarlar quramına tiykarınan ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarğa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler, sanaat tovarları hámde azıq-awqatlıq emes shiyki zat (janılıǵıdan tısqarı) kiredi.

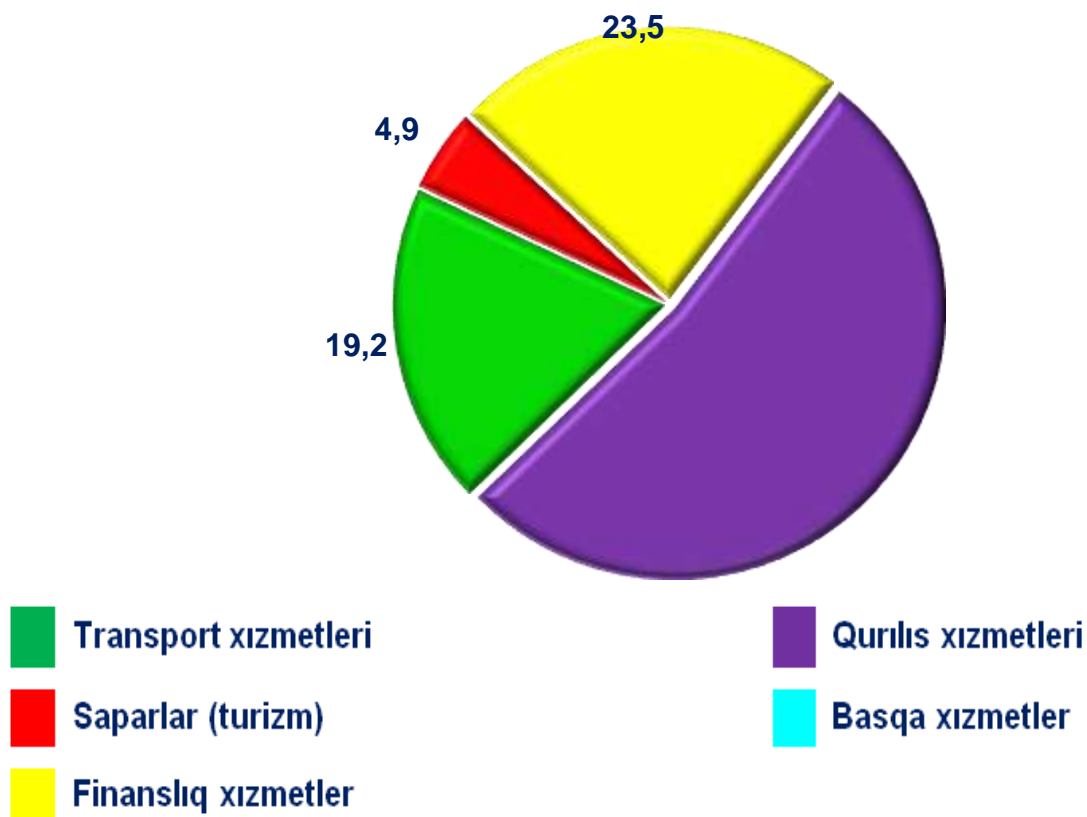
RESPUBLIKANIŇ AYIRIM MAMLEKETLER MENEN EKSPORT QURAMI
(2022- jil yanvar-oktyabr, miń AQSh dollari)

XSSK quramı	Qıtay		Túrkiya		Rossiya		Latviya	
	2021- j.	2022- j.	2021- j.	2022- j.	2021- j.	2022- j.	2021- j.	2022- j.
Jámi eksport	90 773,7	79 219,7	73 260,1	83 762,6	61 763,2	42 766,3	23 628,3	31 997,5
sonıń ishinde:								
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar	973,2	1 856,6	1032,6	1578,3	660,1	807,4	51,0	64,0
Ishimlikler hám temeki								
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı	27 721,3	23 611,4	8302,5	262,0	2525,7	699,6	161,6	
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar								
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar								
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler	39 624,3	44 134,5	57 608,8	71132,5	52 361,6	33 441,1	23415,7	31 933,4
Sanaat tovarları	22299,5	7680,4	6315,0	10779,7	5132,6	6964,8		
Mashinalar hám transport ásbap-úskenerleri					3,3			
Hár qıylı tayar buyımlar	153,5				5,0	147,6		
Xızmetler	1,8	1936,9	1,2	10,1	1075,0	705,7	0,0	0,1

Xızmetler eksportı kólemi 3 688,6 miń AQSh dolların yáki jámi eksport kóleminiń 1,2 % in qurap, 2021- jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda 0,5 % ke kóbeygenligi gúzetildi. Xızmetler eksportı quramınıń tiykarǵı úlesi saparlar (turizm) (4,9 %), transport (19,2 %), Qurılıs (52,5 %) hámde finanslıq xızmetler (23,5 %) úlesine tuwra kelgen.

XİZMETLER EKSPORTI QURAMI
(2022- jil yanvar-oktyabr, úlesi, % te)

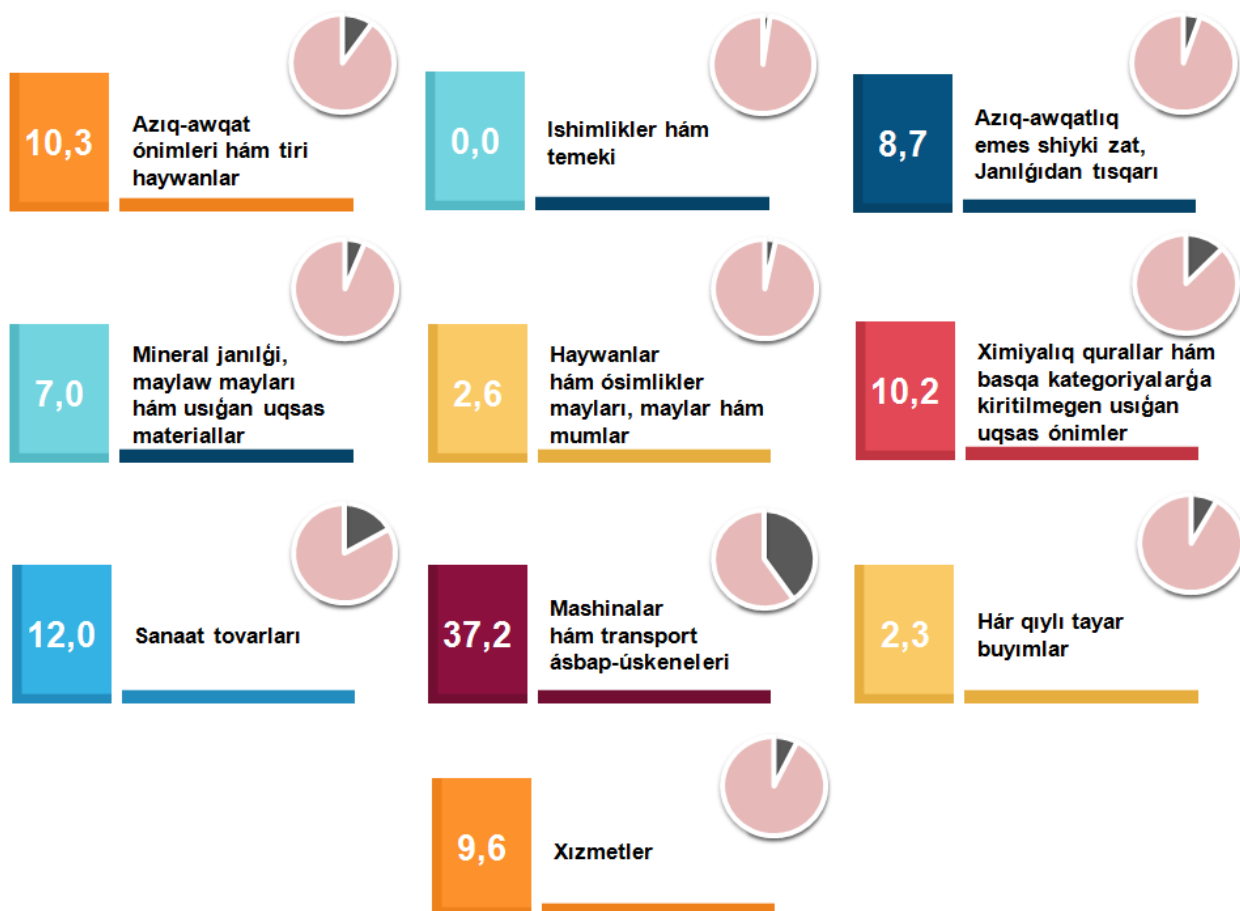
QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŇ IMPORTI
(2022- jil yanvar- oktyabr)

2022- jildiŇ yanvar-oktyabr aylarında import kólemi 196,4 mln.AQSh dolların hám 2021- jildiŇ sáykes dáwirine salıstırğanda 105,1 % ti quradı.

Import quramında eŇ úlken úles, mashinalar hám transport ásbap-úskeneleri (37,2 %), azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar (10,3 %) hámde ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarğa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler (10,2 %) esabına tuwra keldi.

XSSK BÓLIMI BOYÍNSHA IMPORT QURAMI
(2022- jil yanvar- oktyabr, úlesi, % te)

Tovarlar importı dinamikası analizine kóre, 2022- jıldıń yanvar-oktyabr aylarında import qılınǵan tovarlar kólemi, ótken jıldıń mas dáwirine salıstırǵanda 196,4 mln. AQSh dollarǵa kóbeydi hám 105,1 % ti quradı. Xızmetler importı bolsa 18,9 mln. AQSh dollarǵa jetti.

**ĞMDA HÁM BASQA SÍRT EL MÁMLEKETLERINEN
IMPORT QURAMI
(2022- jil yanvar- oktyabr)**

Qurami	Jámi			ĞMDA mámleketleri			Basqa mámleketler		
	miń AQSh dollari	ótken jilǵa salıstırǵanda, % te	ulıwma kólemge salıstırǵanda, % te	miń AQSh dollari	ótken jilǵa salıstırǵanda, % te	ulıwma kólemge salıstırǵanda, % te	miń AQSh dollari	ótken jilǵa salıstırǵanda, % te	ulıwma kólemge salıstırǵanda, % te
Jámi import	196399,4	105,1	100,0	70 116,2	116,1	100,0	126283,3	99,9	100,0
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar	18 430,1	93,1	10,7	16 243,8	108,1	26,9	2 186,3	45,8	1,9
Ishimlikler hám temeki	69,9	-	-	69,9	-	-	-	-	-
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı	15 020,2	129,0	8,7	14 766,1	127,4	24,5	254,1	495,9	0,2
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar	12 376,4	90,6	7,2	5 799,9	87,4	9,6	6 576,5	93,6	5,9
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar	4 010,5	83,4	2,3	4 010,5	83,4	6,6	-	-	-
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler	16 220,3	69,6	9,4	1 259,5	60,2	2,1	14 960,8	70,5	13,3
Sanaat tovarları	19 433,9	172,2	11,2	16 023,9	230,1	26,6	3 410,1	78,9	3,0
Mashinalar hám transport ásbap-úskeneleri	65 400,3	94,4	37,9	957,5	53,8	1,6	64 442,9	95,5	57,3
Hár qıylı tayar buyımlar	3 668,8	63,2	2,1	713,0	344,8	1,2	2 955,8	52,8	2,6
Xızmetler	18 115,6	201,4	10,5	495,4	14,9	0,8	17 620,1	311,0	15,7

Aǵımdaǵı dáwirde import qılınǵan tovarlar hám xızmetler quramınıń analizi sonı kórsetti, 2021- jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda Azıq-awqatlıq emes

shiyki zat, janılığıdan tısqarı importınıń úlesi 6,8 % ten 8,7 % ke ósti, mashinalar hám transport ásbap-úskeneleri 41,8 % ten 37,9 % ke, hár qıylı tayar buyımlar úlesi bolsa 3,2 % ten 2,1 % ke kemeydi.

**IMPORT QURAMÍ DINAMİKASI
(2022- jil yanvar- oktyabr úlesi, % te)**

XSSK quramı	2020- jil	2021- jil	2022- jil
Jámi import	100,0	100,0	100,0
sonıń ishinde:			
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar	15,2	12,0	10,3
Ishimlikler hám temeki			0,0
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılığıdan tısqarı	9,1	7,3	8,7
Mineral janılığı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar	5,9	8,2	7,0
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar	2,6	2,9	2,6
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵar uqsas ónimler	15,8	13,6	10,2
Sanaat tovarları	7,4	7,2	12,0
Mashinalar hám transport ásbap-úskeneleri	32,6	40,5	37,2
Hár qıylı tayar buyımlar	6,7	3,2	2,3
Xızmetler	4,7	5,0	9,6

Xızmetler importınıń analizi sonı kórsetti, 2021- jıldıń yanvar-oktyabr aylarında 2022- jıldıń yanvar-oktyabr aylarına salıstırǵanda jámi importtaǵı úlesi 9,6 % ten 5,0 % ti quradı.

**XSSK BOYINSHA IMPORT QILINGAN AYIRIM TURDEGI
ONIMLER QURAMI**
(2022- jil yanvar-oktyabr)

Ónim atı	Mıń AQSh dolları	ózgeriw pátleri, % te
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar		
Dánli eginler hám olardan tayarlanǵan ónimler	13 427,3	104,5
Tiri haywanlar	2 339,6	36,7
Kofe, shay, kakao, dámbegishler hám olardan tayarlanǵan ónimler	148,0	144,7
Palız hám miyweler	483,7	660,8
Gósh hám gósh ónimleri	182,7	41,7
Qumsheker hám bal		
Sút ónimleri hám qus máyekleri	343,2	48,5
Balıq (teńiz sút emiziwshileri bolmaǵan), qısqıshbaqasimanlar, mollyuskalar hám suwda júziwshi omırtqasızlar hám olardan tayarlanǵan yarım tayar ónimler	991,3	412,3
Hár qıylı azıq-awqat ónimleri hám preparatlar	1 473,3	97,0
Haywanlar ushin korm	786,3	753,9
Ishimlikler hám temeki		
Ishimlikler	84,1	-
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı		
Probka hám aǵash-taxtalar	16 490,7	141,8

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASI STATISTIKA BASQARMASI

Tabiiy kawshik bólekleri	122,3	132,6
Haywanlar hám ósimliklerden kelip shıqqan shiyki zat materialları	200,0	10,6
Tóginler ushın shiyki zat hám mineral shiyki zat	6,0	75,0
Toqımashılıq ónimler	59,8	
Qaғaz hám makulatura		
Mayli tuximlar hám mayli miyweler	187,6	
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar		
Neft hám neft ónimleri hám usıǵan uqsas materiallar	10 903,3	91,6
Kómir, koks hám briketler	2 851,8	85,7
Tábiyiy yaki jasalma gaz		
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar		
Ósimlik mayları		
Haywan hám ósimlik mayları	5 050,5	92,2
Haywanlar mayları	-	-
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler		
Birlemshi formadaǵı plastmassalar	1 359,4	176,9
Boyaytuǵın hám terini iyleytuǵın zatlar hám boyawlar	128,0	121,9
Ximiyalıq materiallar hám ónimler	11 427,6	66,0
Organikalıq ximiya zatları	6 140,9	112,6
Birlemshi formada bolmaǵan plastmassalar	848,2	60,6
Organikalıq emes ximiyalıq zatlar	28,2	15,9
Éfir mayları, rezinoıdler jáne parfyumeriya; dáretxana quralları	14,1	35,1
Tóginler	174,3	81,9
Medsina hám farmaceutika	3,8	-
Sanaat tovarları		
Shoyın hám polat	1 541,1	148,0
Rezina buyımları	173,2	39,3
Metallardan tayarlanǵan buyımlar	757,9	77,7
Toqımashılıq iyirilgen jibi, gezlemeler, tayar buyımlar hám usıǵan uqsas ónimler	1 077,1	81,1
Ruda bolmaǵan qazılmalardan tayarlanǵan ónimler	1 115,9	782,5
Probka hám terekten tayarlanǵan buyımlar (mebelden tisqari)	18 817,7	198,6
Qaғaz, karton hám qaғaz massası, qaғaz yaki kartonnan tayarlanǵan buyımlar	57,3	157,0
Renli metallar		
Mashinalar hám transport ásbap-úskeneleri		

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASI STATISTIKA BASQARMASI

Energiya generatori mashinaları hám ásbap-úskeneler	632,5	7,4
Anıq tarawlar ushın arnawlı móljellenen mashinalar	49 648,4	156,1
Sanaat ushın arnawlı bolmağan mashinalar hám ásbap-úskeneler hám olardıń detalları	13 643,6	82,8
Elektr mashinaları, apparatlar, ásbaplar hám olardıń elektr bólekleri	2 102,9	78,1
Elektr baylanısı, dawıstı jazıw hám esittiriw apparaturaları hám úskeneleri	1 000,7	14,3
Metallardı qayta islew mashinaları	1 423,0	504,1
Kanselyariya mashinaları hám maǵlıwmatlardı avtomatikalıq ráwishte qayta islew ushın ásbap-úskeneler	484,0	810,7
Avtomobiller	4 218,8	81,5
Basqa transport buyımları		
Hár qıylı tayar buyımlar		
Hár qıylı tayar buyımlar	1 459,6	413,5
Arnawlı, ilimiy hám qadaǵalaw ásbapları hám apparatları	1 715,7	71,5
Bloklı binalar, suw ótkiziw, kanalizaciya ısıtıw hám jaqtılandırıw úskeneleri ushın armatura hám buyımlar úskeneleri	1 119,9	34,5
Ayaq-kiyim	1,2	75,0
Kiyim-kenshekler hám kiyim-kenshek buyımları	6,9	21,1
Mebel hám onıń bólekleri, jataqjay buyımları, matraslar, matraslar ushın tirgekler, kópshikler hám usıǵan uqsas tigilgen mebel	194,0	612,0
Fotografiyalıq apparatura, úskene, isletiletuǵın materiallar hám optikalıq buyımlar, basqa jerde klassifikaciyanbaǵan; saatlar	0,7	9,2
Xızmetler		
Basqa is boyınsha xızmetler	16 965,2	344,2
Transport xızmetleri	204,1	144,5
Texnikalıq xızmet kórsetiw hám ońlaw xızmetleri	990,0	27,2
Finanslıq xızmetler	742,7	111,3
Telekommunikatsiya, kompyuter hám axborat xızmetleri	49,5	

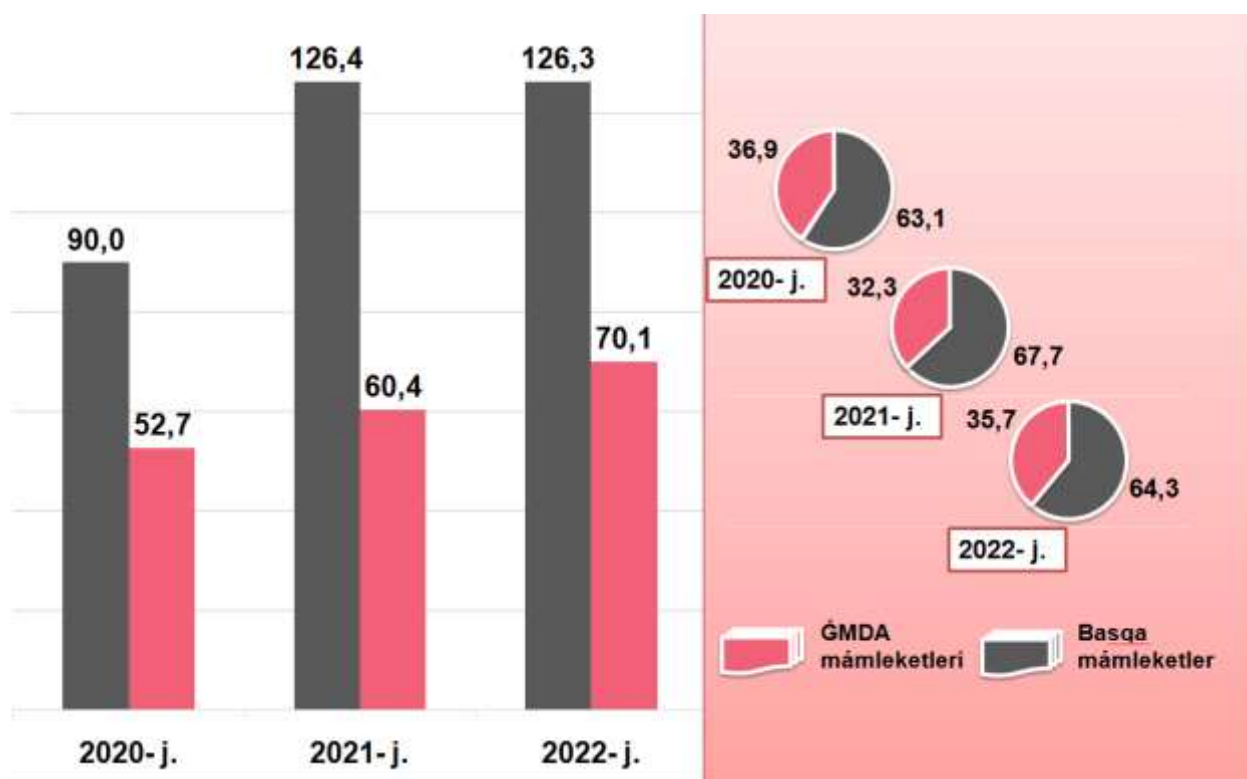
Hár qıylı tayar buyımlar importı kólemleriniń kemeyiwine arnawlı, ilimiy hám qadaǵalaw ásbapları hám apparatları (71,5 % ke páseygen), bloklı binalar, suw ótkiziw, kanalizatciya ısıtıw hám jaqtılandırıw úskeneleri ushın armatura hám

bekkemlew maslamaları (34,5 % ke páseygen) importınıń kemeyiwine tásir qılǵan.

Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar importınıń kemeyiwine bolsa, Tiri haywanlar (36,7 % ke páseygen) importınıń kemeygenligi tikkeley tásir etken.

ĞMDA HÁM BASQA SÍRT EL MÁMLEKETLERINEN TOVAR HÁM XÍZMETLER IMPORTI KÓLEMLERI DINAMIKASI
(yanvar-oktyabr, mln. AQSh dollari, úlesi, % te)

Esabat dáwiri juwmaqlarına kóre, import boyınsha sherik mámleketler arasında Qıtay Xalıq Respublikasınıń ulıwma import kóleminde 34,5 % úlesi menen Rossiya Federatciyası (23,2 %) artta qaldırǵan halda birinshi orındı iyeledi.

2022- jıldıń yanvar-oktyabr ayları juwmaǵı boyınsha Qaraqalpaqstan Respublikası tárepinen 49 mámleket penen tovarlar hám xızmetler importı ámelge asırıldı.

TOVAR HÁM XÍZMETLER IMPORTINDAĞI JIGIRMA IRI
SHERIK MÁMLEKETLER
(yanvar-oktyabr)

Mámleket atı	mín AQSH dollari		ósım páti, % te		orni	
	2021- j.	2022- j.	2021- j.	2022- j.	2021- j.	2022- j.
Qıtay Xalıq Respublikası	31649,3	67719,5	102,9	214,0	2	1
Rossiya Federatciyası	34200,8	45642,9	105,4	133,5	1	2
Koreya Respublikası	20994,1	22471,0	93,2	107,0	3	3
Qazaqstan	18085,2	17100,4	129,7	94,6	4	4
Túrkiya	12185,8	6727,6	529,0	55,2	5	5
BAÁ	4958,9	5025,8	1196,4	101,3	11	6
Litva	440,9	4027,9	56,0	913,6	30	7
Qırg'iz Respublikası	620,0	3223,8	57,2	520,0	26	8
Soedinennoe Korolevstvo	3923,7	2998,5	220,4	76,4	12	9
Belarus	1764,0	2931,1	268,3	166,2	17	10
Qatar	845,5	2748,3	58,6	325,1	22	11
Yaponiya		2528,1	-	-	-	12
Polsha	177,1	1866,8	162,6	1054,3	35	13
Ruminiya	7953,7	1017,4	641,7	12,8	7	14
Estoniya	2790,1	991,7	109,3	35,5	14	15
Polsha	907,1	978,6	54,0	107,9	21	16
Germaniya	3527,4	946,9	148,7	26,8	13	17
Eron	2729,6	937,2	63,9	34,3	15	18
Latviya	5426,4	803,9	806,3	14,8	10	19
Turkmenistan	1353,3	758,4	65,2	56,0	18	20
Estoniya	31649,3	67719,5	102,9	214,0	2	1
Niderlandiya	34200,8	45642,9	105,4	133,5	1	2
Ruminiya	20994,1	22471,0	93,2	107,0	3	3

Sonı aytıw kerek, Qıtay Xalıq Respublikası, Rossiya Federatciyası, Qazaqstan, Shvesariya, Koreya Respublikası, hám Túrkiya sıyaqlı mámleketler Qaraqalpaqstan Respublikasına tovar hám xızmetler importındaǵı iri sherik mámleketlerdiń birinshi jigirmalıǵına kirdi.

Jeti iri sherik mámleketler (Qıtay Xalıq Respublikası, Rossiya Federaciyası, Qazaqstan, Koreya Respublikası, Túrkiya, Litva hám BAA Respublikası) jámi importtıń 85,3 % úlesin quradı, bul 167,7 mln. AQSh dolların quradı.

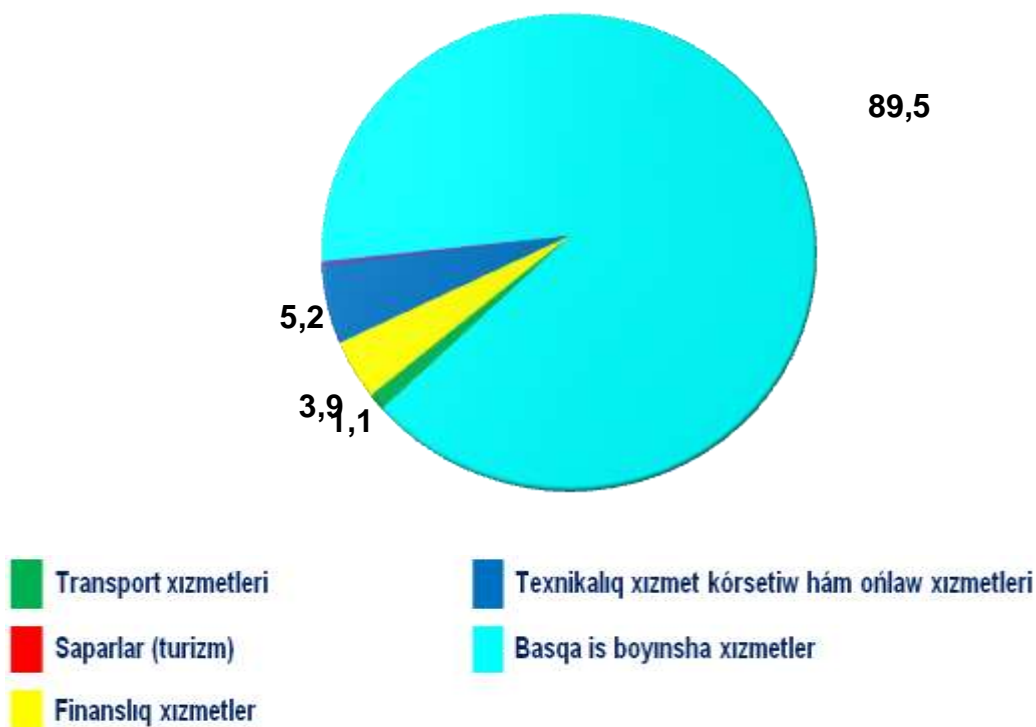

Respublikadaǵı investiciyalıq ortalıqtıń jaqsılanǵanı sayın hám usı salada ámelge asırılǵan reformalar nátiyjesinde mashina hám úskeneler, sonday-aq, olardıń bólekleri importınıń ósiwi tábiǵiy. Sonday qılıp, Qıtay Xalıq Respublikası,

Rossiya Federaciyası, Qazaqstan, Koreya Respublikası tárepinen kiritilgen úlken kólemdegi investiciyalar nátiyjesinde, ónimler importı kóleminde usı mámleketlerdiń joqarı úlesi saqlanıp qalmaқта.

XİZMETLER IMPORTI QURAMI
(2022- jil yanvar- oktyabr, úlesi, % te)

2022- jıldıń yanvar-oktyabr ayları juwmaǵı menen xızmetler importı kólemi 18 951,5mıń AQSh dolların yaki jámi import kóleminiń 9,6 % in quradı hám ótken jılǵa salıstırǵanda 4,6 % ke kóbeydi. Xızmetler importı quramınıń tiykarǵı úlesi basqa is boyınsha xızmetler (89,5 %), finanslıq xızmetler (3,9 %) den ibarat boldı. Sonday-aq, texnikalıq xızmet kórsetiw hám ońlaw xızmetleri (5,2 %) hám transport xızmetleri (1,1 %) Telekommunikatsiya, kompyuter hám axborat xızmetleri (0,3%) ti quradı.

Sırtqı ekonomikalıq baylanıslar hám sawda statistikasınıń bólimi
Tel.: (61) 224-92-06.